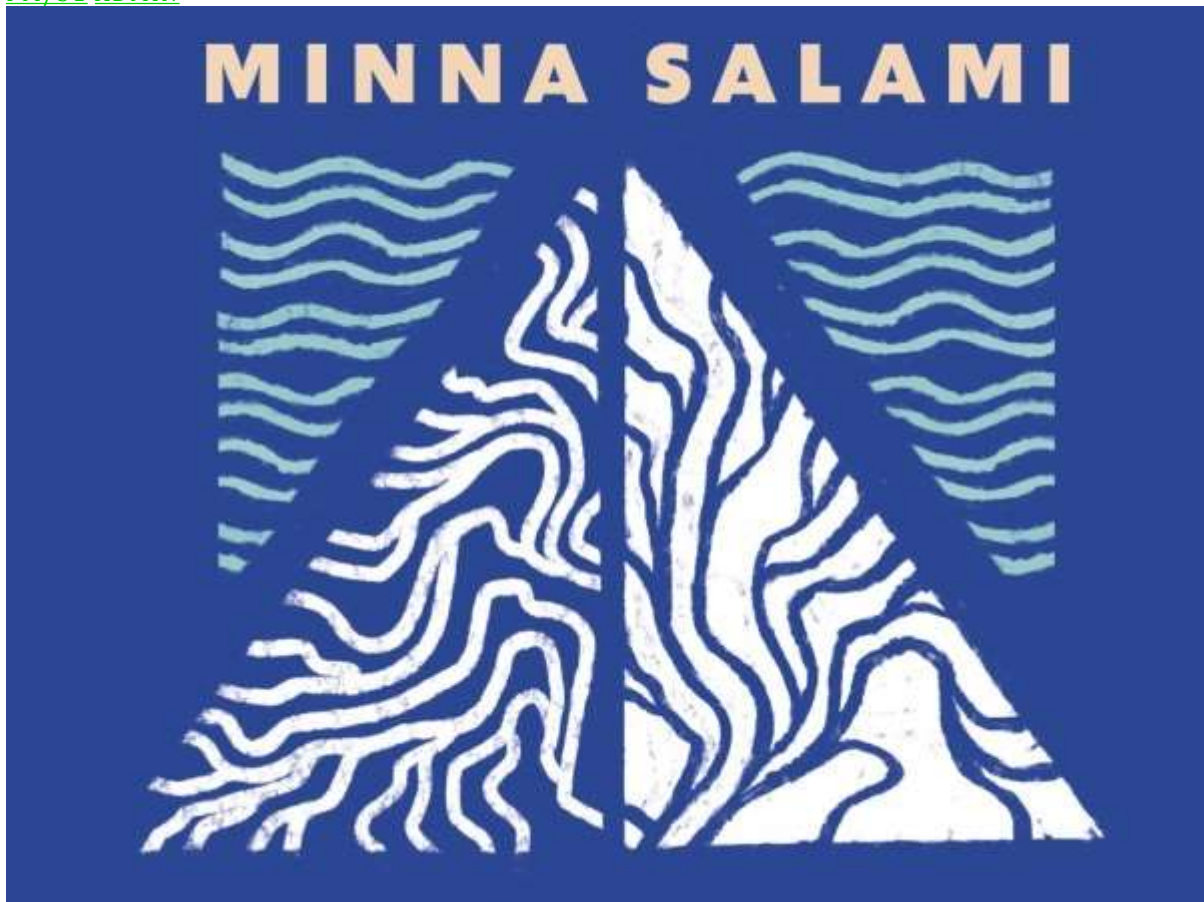

Minna Salami: Aistien viisaus

[PM/31 ADMIN](#)

LIISA RINNE (9.3.2021)

Minna Salamin *Aistien viisaus* haastaa lukijan ajattelemaan sukupuolta, ihonväriä ja vallan problematiikkaa tuoreella tavalla.

Teoksessa Salami pureutuu europatriarkaaliseen tiedon käsitteeseen. Hän ei kyseenalaista tieteellisiä oivalluksia, mutta kyseenalaistaa tavan, jolla tietoa tuotetaan ja tulkitaan. Tieto vailla tunnetta, on Salamin mukaan syypää olemassa olevaan maailman tilaan. Ellemme suostu uudelleen arvioimaan tietoa itsessään, emme Salamin mukaan pääse eteenpäin keskustelussa. Ei riitä, että tarkastelemme tapoja, joilla tietoa on kritisoitu, kuten sarron mekanismeja tai patriarkaattia kritisoineet ovat tehneet, vaan itse tiedon rakenne on purettava.

Kalifornian Piilaaksossa puhujamatkalla kiteytyneet ajatukset vallasta ja sukupuolesta ovat henkilökohtainen ja tarkoin harkittu kokonaisuus.

Aistien viisaudesta ei voi puhua puhumatta sen kirjoittajasta Minna Salamista. Salami on nigerialais-suomalainen kirjoittaja ja yhteiskunnallinen vaikuttaja. Hän on viettänyt lapsuutensa Nigeriassa, josta muutti äitinsä kanssa Ruotsiin. Nykyään Salami asuu Lontoossa.

Se että Salami on asunut ja elänyt erilaisissa kulttuureissa, vaikuttaa hänen kokemukseensa toiseudesta ja kulttuurin merkityksestä identiteettiin. Henkilöhistoriansa kautta hän liikkuu suvereenisti niin afrikkalaisen perinteen kuin länsimaisten tieteen filosofienkin maailmassa. Yhdistää ja haastaa näitä omalla ajattelullaan.

Mustat feministit ovat vallan keskittymän ulkopuolella niin ihonvärin, sukupuolen kuin usein yhteiskuntaluokankin puolesta joten kun kritisoimme europatriarkaalista tietoa, emme suinkaan ole siinä yksin, mutta kritiikkimme on tasapainoisinta.

Mustien naisten tapa käsitellä ympäröivää todellisuutta on Salamin mukaan sellainen, josta hyötyvät kaikki. Hänen mukaansa ”mustat feministit ovat aina ymmärtäneet sen, että tarvitaan uusia tapoja käsitteellistää sitä, mitä *tiedetään*”.

Mitä Salamin esittämä Aistivoimainen tieto sitten on? Lyhyesti se on tunteen ja aistillisuuden huomioiva tiedon tuottamisen tapa, jossa tieto on ”aktiivinen ja kehollinen prosessi”.

Afrikkalaiset elämäkatsomukset rohkaisevat Salamin mukaan luovaan ilmaisuun, taiteen mukanaoloon osana tiedontuottamisen prosessia. Tämä on hänen mukaansa olennaista, jos haluamme purkaa itse tiedon rakennetta. Hän ei kuitenkaan näe afrikkalaisia uskomuksia tai kulttuureita ongelmattomina, vaan pikemminkin haluaa tuoda ne osaksi tiedon tuottamista samalla tavoin kuin vallalla oleva europatriarkaalinen tapa.

Opiskellessani naistutkimusta 90-luvulla oli kritiikki valkoista feminismiä kohtaan vasta rantautumassa suomalaiseseen keskusteluun. Yhdysvaltalaisen bell hooksin tekstit, jota myös Salami lainaa, kuuluivat jo tuolloin keskustelua avaaviin puheenvuoroihin. Sittemmin kriittisiä puheenvuoroja on noussut keskusteluun lisää. Kuten Salamikin tekee, niitä on nostettu esiin historiasta kuin laajemmalti kulttuurin ja taiteen alalta.

Minna Salami kirjoittaa sujuvasti. Teksti on painavasta asiastaan huolimatta helposti lähestyttävää ja selkeää. Tähän vaikuttaa varmasti Salamin tausta puhujana ja blogistina. Kirjan ajatukset pohjautuvat hänen palkittuun *MsAfropolitan*-blogiinsa. Läpi tekstin kulkee tarkoin harkittu ajatus. Tämä ajatuksen kirkkaus vaikuttaa osaltaan ilmaisuun. On helpompi esittää toisille jotain, minkä itse on ajatellut huolella läpi, ja minkä takana voi seistä.

Teos jakautuu selkeisiin lukuihin, joissa kussakin Salami käsittelee sellaisia kysymyksiä tai sanoja kuin vapaus, dekolonisaatio, musta ja naiseus. Käsitteiden tarkastelu täydentää ja syventää osaltaan Salamin ajatusta aistivoimaisesta tiedosta. Pureutumalla eri käsitteisiin hän perustelee sitä, miksi hänestä on tärkeää purkaa europatriarkaalisen tiedon rakennetta. Tai miksi mustaihoisuudesta puhuttaessa ei pidä

hänen mukaansa kadottaa sen historiallista kehystä, eikä sitä pidä latistaa pelkästään sen poliittiseen merkitykseen.

Myös suomentaja Sini Linturi on tehnyt kiitettävää työtä vaikeiden käsitteiden parissa. Hän on punninnut eri käsitteiden vivahteiden merkitystä ottaen huomioon myös meillä käydyin keskustelun.

Henkilökohtaisesta kokemuksesta syntyy tekstin punainen lanka. Salami viittaa tiuhaan omaan kokemukseensa ja siitä syntyneisiin oivalluksiin. Esimerkiksi keskusteluun siitä, onko mustien ja valkoisten feministien yhteistyö mahdollista, hän toteaa olevansa valkoisen naisen tytär, asuneensa lapsuutensa Lagosissa, ja kokeneensa rasismia vasta muutettuaan teini-iässä Ruotsiin. Tästä johtopäätöksenä: juuri olosuhteet vaikuttavat näkökulmiimme. Mutta miten annamme olosuhteiden vaikuttaa toimintaamme, hän pohtii. Sillä ”vaikka rasismista päästäisiin eroon, jäisi vielä patriarkaatin hirviö ja tuhoava maskuliinisuus. Sitä hirviötä vastaan ei voi taistella pirstaleisissa, toisilleen vihamielisissä ryhmissä”.

Hienosti Salami sitoo henkilökohtaiset oivallukset osaksi laajempaa historiallista viitekehystä. Hän perustelee huolellisesti omia kantojaan tiedostaen kritiikin, jota henkilökohtainen lähestymistapa lukijassa saattaa herättää. Kirjoitusprosessi on ollut hänelle osa matkalla kohti henkilökohtaista vapautumista. Ja vapaus taas on kyky nähdä ja lopulta horjuttaa ympäröivää aivopesua. Keskustelu sukupuolesta, rodusta, seksuaalisuudesta on laajentunut, ja silti sitä tarvitaan edelleen. Tähän keskusteluun Minna Salamin *Aistien viisaus* on mitä oivallisista ajatuksista herättävä puheenvuoro.

Minna Salami, *Aistien viisaus*, S&S, s.234, suom. Sini Linturi.

Liisa Rinne on tamperelainen kirjailija ja kirjoittamisen maisteri Jyväskylän yliopistosta